

Pedagógiai-pszichológiai komplex vizsga

2023/2024-es tanév (tavaszi félév)

A következő tárgyak alapján:

- OTOK-1111 Iskolai tapasztalatok, nézetek, tanulásmódszertan
- OTOK-1411 Bevezetés a pszichológiába
- OTOK-1320 Az iskolai nevelési feladatokra való elméleti felkészülés
- OTOK-2120 Fejlődépszichológia – tipikus és atipikus fejlődés
- OTOK-2211 Fejlődépszichológia pedagógiai vonatkozásai
- OTOK-1321 Az iskolai nevelési feladatokra való gyakorlati felkészülés – tanulók és tanulócsoporthoz megismerése
- OTOK-2411 Tanulás pszichológiája
- OTOK-1421 Tanulás-tanítás támogatása
- OTOK-2320 Iskolai társas kapcsolatok pszichológiája
- OTOK-1511 A 21. századi iskola belső világa
- OTOK-1512 Pedagógiai tevékenységek - terepgyakorlat

Tételek:

1. A nevelés (OTOK-1320)

- A nevelés és szocializáció fogalma, a nevelés mint folyamat értelmezése
- A nevelés elméleti kérdései, fejlesztési területek, nevelési célok, nevelési feladatok, nevelési hatások
- A nevelés iskolai és iskolán kívüli szintjei, tényezői

Javasolt szakirodalom:

- 110/2012. (VI. 4.) kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról I.1.1. Fejlesztési területek – nevelési célok
- Bábosik István (1999): A nevelés elmélete és gyakorlata. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó (37-55. o.).
- Dr. Mrázik Julianna (2015): Neveléstudomány. Digitális jegyzet. Az osztatlan tanárképzésben és a tanártovábbképzésben résztvevők számára. Pécs, 2015.
<https://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/24/index.html>
- N. Kollár Katalin és Rapos Nóra (Szerk.) (2015). Tanár leszek 1. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. 13-20; 53-60.
- Nagy Ádám és Trencsényi László (2012): Szocializációs közegek a változó társadalomban. A nevelés esélyei: család, iskola, szabadidő, média. ISZT Alapítvány.
<https://mek.oszk.hu/18600/18690/18690.pdf>

2. Fejlődés, személyiség (OTOK-1411, OTOK-2120, OTOK-2211)

- Az öröklés és a környezet szerepe a fejlődésben
- Sameroff, Thomas és Chess és Bronfenbrenner modellje
- Kötődéstudomány
- Erikson, Piaget fejlődéstudomány
- Atipikus fejlődés (ADHD, autizmus, tanulási zavarok és mozgásfejlődés összefüggése); SNI és BTM
- Személyiség, személyiségtípusok, személyiségvonások
- Énkép

Javasolt szakirodalom:

- Csépe Valéria (2022): Neurodiverzitás az uniformizált tudástérben - Szükséges-e paradigmaváltás az oktatásban? https://kiadvany.suliszerviz.com/kiadvanyok/33-kiadvany-2022/1507-2022-prof-dr-csepe-valeria-neurodiverzit-as-uniformizalt-tudasterben-szuekseges-e-paradigmavaltas-az-oktatasban#_ftn2
- Danis I. és Kalmár M. (2020): A fejlődési pszichopatológia alapjai – Kockázati és védőhatározók, sérülékenység és reziliencia a kora gyermekkorban (108-137. o.). In: Danis I. et. al (szerk): A kora gyermekkorii lelki egészség támogatásának elmélete és gyakorlata. https://semmelweis.hu/mental/files/2020/12/Kora-gyermekkorii-lelki-egeszseg_I-kotet.pdf
- Danis I. és Kalmár M. (2020): Modern alkalmazott fejlődéstudományok – Fejlődési modellek és nézőpontok a minőségi gyakorlati háttérben (45-82. o.). In: Danis I. et. al (szerk): A kora gyermekkorii lelki egészség támogatásának elmélete és gyakorlata
- K. Németh Margit és Koller Éva (2005): Serdülőkor: normatív krízis vagy deviancia. https://www.eltereadar.hu/media/2015/11/IP33_READER.pdf
- N. Kollár Katalin és Szabó Éva (2017): Pedagógusok pszichológiai kézikönyve. Javasolt fejezetek: 2, 3, 4, 6, 7, 13, 15, 16, 38, 39,

3. A gyermek, a tanuló (OTOK-1320, OTOK-1321)

- A gyermekfelfogás változásai
- A gyermek, a tanuló megismerése, ennek felhasználása a pedagógiai folyamatban
- Egységesség, differenciálás, adaptivitás az oktatásban
- Különleges bánásmódot igénylő tanulók
- A család, a családi szocializáció

Javasolt szakirodalom:

- Busi Etelka: Nevelési szintek I. A család. Apertus Közalapítvány. http://www.pukanszky.hu/eloadasok/Selye_Csalad%20es%20iskola/ped_03.pdf
- Dávid Mária (2011): A tanulói személyiség megismerése, a személyiség- és képességfejlesztés pedagógiai – pszichológiai és szakterületi módszerei In: Estefánné Varga Magdolna (szerk): Megújuló tananyagtartalmak, módszerek a kompetencialapú tanárképzésben. Eger: Eszterházy Károly Főiskola (9-30. o.).
- Falus Iván és Szűcs Ida (2021, szerk.): Didaktika – Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Budapest: Akadémiai Kiadó. Javasolt fejezetek: 5. A tanuló, 7. A sajátos nevelési igényű tanulók a többségi iskolában.

- Hollósi Hajnalka (2008): Gyermekkép, gyermekvilág, gyermekfelfogás változásai pedagógiai megközelítésben. Iskolakultúra Online, 2, 92-103. https://misc.bibl.u-szeged.hu/45530/1/iol_2008_001_092-103.pdf
- Rapos Nóra, Gaskó Krisztina, Kálmán Orsolya és Mészáros György (2011): Az adaptív-elfogadó iskola koncepciója. Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet, Budapest. ISBN: 978-963-682-686-4

4. A pedagógus (OTOK-1111, OTOK-1320, OTOK-1321)

- A pedagógus nevelő szerepe
- A pedagógusszerep értelmezése, változása
- A tanár vezetési stílusa, hatása a csoportra
- Tanári kompetenciák

Javasolt szakirodalom:

- Czike Bernadett (2005): A pedagógusszerep változása. Budapest: Eötvös József Kiadó.
- Falus Iván és Szűcs Ida (2021, szerk.). Didaktika - Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Budapest: Akadémiai Kiadó. Javasolt fejezet: VIII. A pedagógus.
- Horváth Futó Hargita: Tanártípusok, tanári szerepmodellek. http://epa.oszk.hu/02400/02401/00041/pdf/EPA02401_Hungarologiai_kozlemenyek_2011_04_075-088.pdf
- N. Tóth Ágnes (2015): A megváltozott pedagógusszerep. In: N. Tóth Ágnes: A pedagógia adósságai. Szombathely: Savaria University Press. https://www.researchgate.net/profile/Agnes-N-Toth/publication/315445676_A_megvaltozott_pedagogusszerep/links/58cff5b792851c5009efd163/A-megvaltozott-pedagogusszerep.pdf

5. Az iskola (OTOK-1511, OTOK-1512, OTOK-1321, OTOK-1421)

- Az iskola típusai, funkciói, feladatai
- Az iskola mint intézmény felépítése, működése
- Az iskola működését meghatározó dokumentumok
- Az iskola és a társadalom kapcsolatrendszere

Javasolt szakirodalom:

- 2011. évi CXCV. törvény a köznevelésről.
- A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.
- Golnhofer Erzsébet (2006, szerk.): Az iskolák belső világa. – A gyakorlati pedagógia néhány alapkérdése. Budapest: ELTE PPK.
- Falus Iván és Szűcs Ida (2021, szerk.): Didaktika – Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Budapest: Akadémiai Kiadó. Javasolt fejezet: II. Oktatás és társadalom, XXI. Az iskola szervezete.

- Nemzeti köznevelési törvény (2013): 20. A köznevelési intézmény működésének rendje és 21. A pedagógiai program.
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100190.tv>
- Serfőző Mónika (2005): Az iskolák szervezeti kultúrája. Iskolakultúra, 10, 70-83.
<https://www.iskolakultura.hu/index.php/iskolakultura/article/view/20321/20111>

6. A keresztyén nevelés (OTOK-1511, OTOK-1512)

- A keresztyén nevelés lényege, jellemzői
- A Magyarországi Református Egyház iskolarendszere, köznevelési törvénye
- A református iskolák nevelési tradíciói, sajátosságai

Javasolt szakirodalom:

- A Magyarországi Református Egyház Köznevelési Törvénye.
- Kopp Erika és Széll Krisztián (2018): Megújuló energiák - Innováció és eredményesség a református középiskolákban. Budapest: Magyarországi Református Egyház.
- Pálhegyi Ferenc (2001): Útjelző táblák – Előadások a keresztyén pedagógiáról. Budapest: Református Pedagógiai Intézet7.
- Simonfi Zsuzsanna (2017): A gyermekközpontú pedagógia protestáns megközelítésben: Comenius. Pedagógia online – Hungarian Educational Journal. 7. Ksz 2. 180-190.
- Szűcs Ferenc (1997): A reformáció oktatási és nevelési eszménye. In: „Fölbuzog szívem szép beszédre” (szerk.: Tenke Sándor, Karasszon István). Budapest: KRE-BTK.

7. Társas kapcsolatok, csoportok (OTOK-2320)

- Csoportalakulás folyamata, szerepek kialakulása
- Előítéletek
- Általános és resztoratív konfliktuskezelés
- Asszertív kommunikáció
- Bullying

Javasolt szakirodalom:

- N. Kollár Katalin és Szabó Éva (2017): Pedagógusok pszichológiai kézikönyve. Javasolt fejezetek: 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27.

8. A tanulás (OTOK-1411, OTOK-2411)

- A tanulás fogalma, tanuláselméleti irányok
- A motiváció fogalma, jelentősége a tanulásban, motivációs eljárások, a tanulói motivációs befolyásoló tényezők, a motivációs önszabályozás értelmezése
- Érzelmek szerepe a tanulásban, érzelmi intelligencia

- Tehetség, tehetségfejlesztés

Javasolt szakirodalom:

- Arató Ferenc és Varga Aranka (2012): Együtt-tanulók kézikönyve. Szeged: Mozaik Kiadó. ISBN: 9789636976811.
- Atkinson és Hilgard (2005): Pszichológia. Javasolt fejezetek: 7, 10, 11, 12, 14.
- Chrappán Magdolna (2020): Didaktika I. Debrecen: Debreceni Egyetemi Kiadó (32-42. o.).
- Falus Iván (szerk.) (2021): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Budapest: Akadémiai Kiadó. Javasolt fejezet: 1. A tanulás-tanítás értelmezésének történeti alakulása, 3. A tanulás, 6. A tehetséges tanuló.

9. A tanulás-tanítás tervezése és támogatása (OTOK-1111, OTOK-1421)

- Kompetenciák; a tanulási eredmény alapú oktatás
- Az oktatás tartalmát érintő változások és tendenciák
- Az iskolai oktatómunka tervezése
- Az oktatási módszerek csoportosítása, felsorolása; kooperatív módszerek; a módszerek kiválasztása
- A szervezési módok / munkaformák értelmezése, változatai
- A szervezési módok és az oktatási módszerek viszonya

Javasolt szakirodalom:

- Chrappán Magdolna (2020): Didaktika I. Debrecen: Debreceni Egyetemi Kiadó (89-106. o.).
- Csapó Benő (2009): A tudáskonceptió változása: nemzetközi tendenciák és a hazai helyzet. <https://ofi.oh.gov.hu/tudastar/tudaskonceptio>
- Falus Iván és Szűcs Ida (2021, szerk.): Didaktika – Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Budapest: Akadémiai Kiadó. Javasolt fejezetek: XIV. Az oktatás szervezési módjai/munkaformái, XVI. Az oktatás módszerei.
- Hanák Zsuzsanna (szerk.) (2007): A kooperatív módszertan elméleti és gyakorlati alapjai. http://www.hefop.ektf.hu/anyagok/kooperativ_modszertan.htm

10. A pedagógiai értékelés (OTOK-1421)

- Az értékelés szintjei, funkciói
- Az értékelés fajtái, a viszonyítás problémája
- Az értékelés folyamata
- Az értékeléssel, osztályozással kapcsolatos dilemmák
- A fejlesztő értékelés

Javasolt szakirodalom:

- Chrappán Magdolna (2020): Didaktika I. Debrecen: Debreceni Egyetemi Kiadó (107-128. o.).

- Falus Iván és Szűcs Ida (2021, szerk.): Didaktika – Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Budapest: Akadémiai Kiadó. Javasolt fejezet: XIX. A pedagógiai értékelés.
- Hunyady Györgyné és M. Nádasi Mária (2004, szerk.): Osztályozás, Szöveges Értékelés. Budapest: Dinasztia Tankönyvkiadó.
- Lénárd Sándor és Rapos Nóra (2009): Fejlesztő értékelés. Oktatás-módszertani Kiskönyvtár X. Budapest: Gondolat Kiadó ELTE PPK Neveléstudományi Intézet.